

Các kỹ thuật dạy và học từ vựng hiệu quả có hỗ trợ của máy tính và mạng Internet

Vũ Thị Thanh*

*Trường Quốc tế, Đại học Quốc gia Hà Nội

Received: 20/5/2024; Accepted: 28/5/2024; Published: 06/6/2024

Abstract: Vocabulary is an important and crucial part of any language learning process since vocabulary is considered to be the solid foundation for any learner to learn all language skills. By examining seven related papers of different types, subjects and methodologies, this study aims to discuss various CALL-based vocabulary teaching techniques that could greatly facilitate learners in the learning process to get better outcomes. The use of powerpoint, online dictionaries and puzzles in vocabulary teaching will be examined in this paper. In addition, through the results and analysis, the authors would suggest several implications for teachers and students regarding the way to use these techniques effectively.

Keywords: CALL-based technique, vocabulary teaching, Powerpoint, online dictionaries, puzzles

1. Giới thiệu

Trong thời đại hiện đại này và dưới tác động của đại dịch coronavirus từ năm 2020, việc sử dụng công nghệ trong việc dạy và học tiếng Anh như một ngôn ngữ ngoại ngữ đã trở thành trung tâm của sự chú ý và một trong những lĩnh vực đáng chú ý đã là việc sử dụng các kỹ thuật dựa trên CALL cho cả quá trình dạy và học, đặc biệt là cho việc dạy và học từ vựng.

Trong bài báo này, các tác giả sẽ phân tích tám nghiên cứu về các kỹ thuật hiệu quả để dạy từ vựng cho người học với việc triển khai một số công cụ dạy học khác nhau với sự hỗ trợ của máy tính như Powerpoint, từ điển trực tuyến và trò chơi trí tuệ. Các công cụ này được cho là sẽ tạo động lực cho học sinh, cải thiện vốn từ vựng của họ và mang lại cơ hội cho họ để thách thức bản thân với từ vựng mới và đã học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Nền tảng lý thuyết

2.1.1 Định nghĩa của Từ vựng

Định nghĩa của từ vựng

Theo Graves (2000, được trích dẫn trong Taylor, 1990), từ vựng là “toàn bộ những từ thuộc về một lĩnh vực kiến thức hoặc được một cá nhân biết”. Miller (1999, được trích dẫn trong Zimmerman, 2007) định nghĩa từ vựng là “một tập hợp các từ là các khối cơ bản được sử dụng trong việc tạo ra và hiểu câu”. Như đã nêu trong nghiên cứu của Gardener (2009, được trích dẫn trong Adger, 2002), “từ vựng không chỉ giới hạn ở ý nghĩa của các từ mà còn bao gồm cách từ vựng trong một ngôn ngữ được cấu trúc”.

Rõ ràng rằng “mà không có một số kiến thức về từ vựng, cả sự sản xuất ngôn ngữ lẫn sự hiểu ngôn

ngữ đều không thể có” (Joseph Mukoroli, 2011). Do đó, việc học từ vựng không còn là “một phần quan trọng và không thể thiếu của quá trình học ngôn ngữ” (Joseph Mukoroli, 2011).

Các loại từ vựng khác nhau

Cummins (1999, được trích dẫn trong Herrel, 2004) phân loại từ vựng thành bốn loại phân biệt như sau:

- Từ vựng đọc (tất cả các từ mà một cá nhân có thể nhận ra khi đọc một văn bản)
- Từ vựng nghe (tất cả các từ mà một cá nhân có thể nhận ra khi nghe nói)
- Từ vựng viết (tất cả các từ mà một cá nhân có thể sử dụng khi viết)
- Từ vựng nói (tất cả các từ mà một cá nhân có thể sử dụng khi nói)

Các đặc điểm của CALL

Trong thời đại công nghệ máy tính, giáo viên đã sử dụng máy tính như một công cụ để tăng cường việc dạy ngoại ngữ. Ngoài ra, việc sử dụng công nghệ để học từ vựng được coi là một phương pháp hiệu quả cho sinh viên ngoại ngữ (Altiner, 2011; Azabdaftari & Mozaheb, 2012; McLean, Hogg, và Rush, 2013).

Định nghĩa của bài thuyết trình PowerPoint

PowerPoint đề cập đến “một loại phần mềm trình bày cho phép người sử dụng chỉ định văn bản màu sắc và hình ảnh với hiệu ứng động và âm thanh dễ dàng” (Radanov, 2008) giúp giáo viên đa dạng hóa phương pháp dạy và phá vỡ sự đồng nhất (Ahmed, 2005). Ahmed (2005) cũng chỉ ra rằng PowerPoint là “một công cụ thú vị và động lực giới thiệu kiến thức theo một phương pháp tương tác” cho “các phong cách học

khác nhau” (ví dụ, học trực quan, ngôn ngữ cơ thể,...).

Hơn nữa, PowerPoint được coi là một công cụ động lực kích thích tư duy của học sinh. Hầu hết các học viên tin rằng những bài thuyết trình này sử dụng thời gian lớp học một cách hiệu quả và sử dụng tài liệu học một cách hiệu quả. Đặc biệt hơn, các bài thuyết trình PowerPoint đã được chứng minh là hiệu quả trong việc làm rõ các tài liệu phức tạp (Gaskins, 1984), tăng sự chú ý và giữ kiến thức (Roblyer, 2003).

2.1.2. Định nghĩa của từ điển trực tuyến

Theo Hartmann và James (2001), một từ điển trực tuyến là một từ điển hoặc tác phẩm tham khảo khác có sẵn qua mạng máy tính như internet.

Từ điển là không thể thiếu đối với người học ngôn ngữ. Người học sử dụng chúng để kiểm tra ý nghĩa của các từ, cách phát âm, loại từ của họ, một số ví dụ liên quan và cũng như vậy. Mà không có từ điển, việc học một ngôn ngữ gần như là không thể với hầu hết người học. Từ điển giấy rất phổ biến nhưng chúng đang dần được thay thế bằng các từ điển trực tuyến, chúng không chỉ thuận tiện mà còn tiết kiệm chi phí.

2.1.3. Định nghĩa của trò chơi trí tuệ

Định nghĩa của trò chơi trí tuệ

Theo Oxford Wordpower (2002), trò chơi trí tuệ đề cập đến “một trò chơi kiểm tra kiến thức, kỹ năng, trí thông minh của bạn”. Farlex (2009) định nghĩa trò chơi trí tuệ là “một trò chơi, đồ chơi hoặc vấn đề yêu cầu sự khéo léo và thường là sự kiên nhẫn trong việc giải quyết hoặc lắp ráp”. Trò chơi trí tuệ cũng được định nghĩa trong Wikipedia là “một vấn đề hoặc bí ẩn kiểm tra sự khéo léo của người giải quyết”. Ngoài ra, nhiều nhà nghiên cứu khác định nghĩa trò chơi trí tuệ là “một tình huống mơ hồ yêu cầu một giải pháp” từ các người chơi.

Loại trò chơi trí tuệ

Các trò chơi trí tuệ được phân loại thành 3 loại chính bởi một số nhà nghiên cứu như sau:

Trò chơi hình ảnh

Trò chơi hình ảnh hoặc Tìm sự khác biệt là một loại trò chơi yêu cầu người chơi tìm sự khác biệt giữa hai hình ảnh tương tự để nhận ra các minh họa hoặc ảnh đã được sửa đổi bằng cách chỉnh sửa ảnh.

Loại trò chơi này còn được biết đến với tên gọi là trò chơi săn ảnh mà thường được tìm thấy trong các sách hoạt động cho trẻ em hoặc trong các báo.

Trò chơi từ vựng

Trò chơi được biết đến là một công cụ hữu ích trong quá trình dạy và học ngôn ngữ vì trò chơi được coi là một hình thức chơi bao gồm cạnh tranh, quy tắc và vui vẻ. Do đó, giáo viên nên sử dụng trò chơi

trong việc dạy để thu hút sự chú ý của học sinh, tăng cường sự quan tâm của học sinh và cung cấp cho họ cơ hội giao tiếp hiệu quả. Trò chơi có thể giúp học sinh tiếp cận ngôn ngữ tốt hơn với một không khí thư giãn nhưng cạnh tranh. Trò chơi từ vựng là một dạng trò chơi mà giáo viên thường sử dụng trong việc dạy học. Loại trò chơi này thường được thiết kế để kiểm tra khả năng ngôn ngữ của người học. “Giải các trò chơi từ vựng, yêu cầu sự quen thuộc với một từ vựng lớn hơn, là một sở thích mà người lớn đã chứng minh giúp họ giữ tinh thần sáng khoái” (Wikipedia). Do đó, trò chơi từ vựng kích thích tư duy và kích thích sự tiếp nhận ngôn ngữ của người học.

2.2. Hiệu quả của sử dụng PowerPoint trong việc dạy từ vựng cho sinh viên

Năm 2015, một nhóm tác giả tại Iran đã tiến hành một nghiên cứu có tên là “Ảnh hưởng của bài thuyết trình PowerPoint đối với việc học ngữ pháp và từ vựng của sinh viên tiếng Anh như là ngôn ngữ nước ngoài trước khi vào Đại học Iran”, và họ kết luận rằng bài thuyết trình PowerPoint “đạt thành công trong việc cải thiện kiến thức ngữ pháp và từ vựng của người học”. Hơn nữa, nghiên cứu này cũng cho thấy rằng học viên “có thái độ tích cực đối với việc sử dụng bài thuyết trình PowerPoint”. Theo Oomen (2012), điều này là do tính đa phương tiện của bài thuyết trình PowerPoint trong đó các phương tiện hình ảnh, âm thanh và thể chất giải thích cho các phong cách học hỗn hợp của người học.

2.3. Ảnh hưởng của từ điển trực tuyến đối với cách phát âm và nắm vững từ vựng của sinh viên

Trong nghiên cứu của Rosita và Berlinda (2020) về ảnh hưởng của từ điển trực tuyến đối với từ vựng và cách phát âm, họ cho biết rằng từ điển trực tuyến “ảnh hưởng đến cách phát âm và từ vựng của sinh viên về mặt việc nắm vững cách phát âm và bổ sung từ vựng”. Họ bổ sung rằng từ điển trực tuyến trở nên “thú vị hơn so với từ điển giấy, đằng sau những ảnh hưởng tốt mà sinh viên cảm nhận sau khi sử dụng từ điển trực tuyến, họ nhận ra mọi thứ đều được kiểm soát tốt”. Điều này có nghĩa là việc sử dụng từ điển trực tuyến là hữu ích và hiệu quả.

Một nghiên cứu khác được tiến hành tại Đại học Văn Lang để điều tra ảnh hưởng của từ điển giấy và trực tuyến. Các nhà nghiên cứu đã tiến hành khảo sát và phỏng vấn 300 sinh viên của 4 khoa khác nhau bao gồm Khoa Ngoại ngữ, Khoa Kiến trúc, Khoa Luật và Khoa Xây dựng Dân dụng. Sau khi tiến hành khảo sát và phỏng vấn, các tác giả kết luận rằng mặc dù từ điển điện tử và từ điển giấy đều có lợi ích cho sinh viên, hầu

hết họ thích “chọn từ điển trực tuyến một cách dễ dàng như một công cụ hiện đại để tra từ vựng mới” (Anh et al., 2021). Nhiều sinh viên đã trả lời rằng họ thấy thuận tiện và hữu ích khi sử dụng từ điển trực tuyến có thể giúp họ cải thiện cách phát âm và tài nguyên từ vựng của mình, điều mà từ điển giấy không thể làm được. Cùng với đó, từ điển trực tuyến cung cấp cho người học sự thuận tiện trong việc học từ vựng, như học ở bất kỳ đâu hoặc bất kỳ lúc nào họ muốn. Đồng thời, từ điển trực tuyến khuyến khích người học học cách phát âm chính xác của từ, học định nghĩa và ví dụ về từ và như vậy. Do đó, việc sử dụng từ điển giúp người học hiểu từ vựng một cách dễ dàng hơn và tăng khả năng hấp thụ các từ ngẫu nhiên. Không có quá nhiều sự khác biệt giữa từ điển giấy và từ điển trực tuyến, nhưng từ điển trực tuyến cho thấy điểm mạnh trong việc giữ từ vựng. Theo Tulgar (2017), sau khi nghiên cứu, hầu hết các người tham gia thường sử dụng từ điển trực tuyến vì nó có thể xác định tất cả thông tin mà họ cần trong thời gian ngắn; hơn nữa, họ nhận ra sự hữu ích của từ điển giấy. Theo Yuzhen (2012), một số hạn chế chính của việc sử dụng từ điển trực tuyến là hạn chế truy cập internet và không đủ uy tín của trang web. Nghiên cứu này ảnh hưởng rất lớn đến việc giảng dạy và học tập ngôn ngữ vì hầu hết sinh viên hiện nay đều sử dụng từ điển trực tuyến để học tiếng Anh.

2.4. Độ hiệu quả của sử dụng câu đố để phát triển từ vựng cho học sinh trung học

Việc sử dụng câu đố là một trong những phương pháp để dạy từ vựng và một nghiên cứu đã được thực hiện để kiểm tra hiệu quả của nó. Awad và Fikry (2013) tiến hành một nghiên cứu trên 80 học sinh tại một trường trung học ở Palestine và họ phát hiện ra rằng có “sự khác biệt có ý nghĩa về điểm trung bình tổng cộng trong việc đạt được từ vựng giữa các học sinh học thông qua câu đố (nhóm thí nghiệm) và những người học thông qua phương pháp truyền thống (nhóm kiểm soát) hưởng lợi từ nhóm thí nghiệm với một kích thước hiệu ứng lớn”. Hơn nữa, nó cũng chỉ ra rằng không có “sự khác biệt có ý nghĩa về điểm trung bình giữa bài kiểm tra sau và bài kiểm tra trì hoãn của nhóm thí nghiệm” do việc sử dụng câu đố. Ngoài ra, họ phát hiện ra rằng có “sự khác biệt đáng kể về điểm trung bình trong bài kiểm tra trước và sau của nhóm thí nghiệm hưởng lợi từ việc áp dụng sau này.” Do đó, giáo viên nên xem xét việc sử dụng câu đố để kích thích học sinh học từ vựng.

Tuy nhiên, trong nghiên cứu của Wahyu về hiệu quả của trò chơi câu đố chữ bằng hình ảnh trong việc dạy từ vựng (2017), ông đã tiến hành một nghiên cứu

thí nghiệm giả và các tham gia là học sinh lớp bảy. Mặc dù họ có cùng điểm trung bình ở đầu nghiên cứu, nhưng đã có sự tăng điểm trung bình của cả hai nhóm trong bài kiểm tra sau. Tuy nhiên, kết quả thống kê này không đáng kể đối với điều kiện của cả hai nhóm kiểm soát và thí nghiệm. Nói cách khác, trò chơi câu đố chữ bằng hình ảnh không có tác động đáng kể đến việc nắm vững từ vựng của học sinh. Tuy nhiên, kết quả của bảng câu hỏi cho thấy việc dạy từ vựng bằng trò chơi câu đố chữ bằng hình ảnh là thú vị đối với học sinh. Có 91,8% học sinh cho phản hồi tích cực đối với trò chơi câu đố chữ bằng hình ảnh. Tóm lại, giáo viên có thể sử dụng trò chơi câu đố chữ bằng hình ảnh để dạy từ vựng vì trò chơi này rất thú vị.

3. Kết luận

Trong bài báo này, các tác giả đã đánh giá bài báo nghiên cứu về các phương pháp khác nhau để dạy và học từ vựng tiếng Anh, bao gồm Powerpoint, từ điển trực tuyến và câu đố. Có thể kết luận rằng có nhiều cách khác nhau để thúc đẩy việc học từ vựng của học sinh được coi là một trong những thành phần cần thiết để học tiếng Anh. Tất cả các phương pháp được đề cập ở trên đã được chứng minh là hiệu quả trong việc cải thiện từ vựng của người học. Do đó, khi giảng dạy tiếng Anh như một ngôn ngữ thứ hai hoặc ngoại ngữ, thay vì sử dụng cách giảng dạy truyền thống nhàm chán, giáo viên có thể tham khảo một số phương pháp khác cho học sinh của họ để đạt được kết quả tốt hơn. Quan trọng hơn, nên khuyến khích giáo viên sử dụng các kỹ thuật dựa trên CALL một cách chính xác và giúp học sinh phát triển thành tựu về từ vựng bằng cách kết hợp các kỹ thuật này trong một nhiệm vụ hoặc một bài học để có được kết quả học tập tốt hơn. Đối với các nghiên cứu tiếp theo, chúng tôi đề xuất áp dụng các kỹ thuật khác với sự trợ giúp của CALL như quizlet, các bài kiểm tra, bản đồ tư duy trực tuyến và sách điện tử từ điển.

Tài liệu tham khảo

1. Adger, C.T. (2002). *What teachers need to know about language*. McHenry, IL: Center for Applied Linguistics.
2. Ahmed, N. (2005). *PowerPoint for TEFL*. Retrieved December 1, 2008, from www.moe.edu.kw/schools2/hawally/secondarieschools/boys/jaber%20alahmad/My%20Web%20Sites/Site/Ppoint.htm
3. Awad Soliman Keshta, Fikry Kamel Al-Faleet. (2013). *The effectiveness of using puzzles in developing Palestinian tenth graders' vocabulary achievement and retention*. Humanities and Social Sciences, 46-57.
4. Hartman, R.R.K., & James, G. (2001). *Dictionary of Lexicography*. New York: Routledge.